

QISHLOQ TURIZMI ORQALI HUDUDIY BANDLIKNI OSHIRISH IMKONIYATLARI

Latifjonova Adiba Bobirovna

Qarshi davlat universiteti Iqtisodiyot fakulteti Turizm yo‘nalishi 1-bosqich talabasi

Telefon: +998771788978

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20180967>

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada qishloq turizmini rivojlantirish orqali hududiy bandlikni oshirish masalalari tahlil qilingan. Bugungi kunda turizm iqtisodiyotning eng tez rivojlanayotgan sohalaridan biri bo‘lib, ayniqsa qishloq hududlarida yangi ish o‘rinlarini yaratish, aholi daromadini oshirish va mahalliy infratuzilmani rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Maqolada qishloq turizmining mazmun-mohiyati, uning iqtisodiy va ijtimoiy ahamiyati, hududiy bandlikka ta’siri hamda O‘zbekistonda ushbu sohani rivojlantirish istiqbollari yoritilgan. Shuningdek, qishloq turizmini rivojlantirish bo‘yicha amaliy taklif va tavsiyalar berilgan.

Kalit so‘zlar: qishloq turizmi, hududiy bandlik, turizm industriyasi, iqtisodiy rivojlanish, infratuzilma, mahalliy aholi, xizmat ko‘rsatish, ekoturizm.

Bugungi globallashuv sharoitida turizm sohasi jahon iqtisodiyotining muhim tarkibiy qismlaridan biriga aylandi. Turizm nafaqat mamlakat iqtisodiyotiga daromad keltiradi, balki yangi ish o‘rinlarini yaratish, hududlarni rivojlantirish va aholi farovonligini oshirishda ham muhim rol o‘ynaydi. Ayniqsa, qishloq turizmi bugungi kunda dunyoning ko‘plab davlatlarida iqtisodiy rivojlanishning samarali yo‘nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda.

O‘zbekiston tabiiy boyliklari, milliy qadriyatlarini, urf-odatlarini va tarixiy merosi bilan qishloq turizmini rivojlantirish uchun katta imkoniyatlarga ega. Respublikamizning ko‘plab hududlarida noyob tabiat manzaralari, milliy hunarmandchilik, an’anaviy qishloq hayoti va ekologik toza muhit mavjud bo‘lib, bu omillar turistlarni jalb qilishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Qishloq turizmini rivojlantirish orqali nafaqat turizm sohasi taraqqiy etadi, balki hududiy bandlik masalalarini hal qilish, yoshlarni ish bilan ta’minlash va kambag‘allikni qisqartirish imkoniyati ham ortadi.

Qishloq turizmi — bu turistlarning qishloq hududlariga tashrif buyurib, u yerning tabiati, madaniyati, urf-odatlarini va kundalik hayoti bilan tanishishiga asoslangan turizm turi hisoblanadi. Ushbu turizm turi ekologik toza muhit, milliy an’analar va mahalliy aholi bilan yaqindan muloqot qilish imkoniyati bilan ajralib turadi.

Qishloq turizmi quyidagi yo‘nalishlarni o‘z ichiga oladi:

ekoturizm;

agro turizm;

etnoturizm;

gastronomik turizm;

hunarmandchilik turizmi;

madaniy turizm.

Mazkur yo‘nalishlar turistlarga qishloq hayotini yaqindan his qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, mahalliy aholining iqtisodiy faolligi oshadi.

Qishloq turizmini rivojlantirish hududiy bandlikni ta’minlashning samarali vositalaridan biridir. Ayniqsa, qishloq joylarda doimiy ish o‘rinlarining yetishmasligi aholining migratsiyasiga sabab bo‘lmoqda. Turizm esa ushbu muammoni kamaytirishga yordam beradi.

Qishloq turizmi rivojlangan hududlarda quyidagi sohalarda yangi ish o‘rinlari yaratiladi:

mehmon uylari faoliyati;
milliy taomlar tayyorlash;
gidlik xizmatlari;
transport xizmatlari;
hunarmandchilik mahsulotlari savdosi;
qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish va sotish.

Natijada mahalliy aholi qo'shimcha daromad manbaiga ega bo'ladi. Ayniqsa, yoshlar va ayollar bandligini ta'minlashda qishloq turizmi muhim rol o'ynaydi.

Shuningdek, turizm rivojlanishi infratuzilmaning yaxshilanishiga ham olib keladi. Yo'llar, aloqa tizimlari, xizmat ko'rsatish markazlari va boshqa obyektlarning rivojlanishi hudud iqtisodiyotining umumiy taraqqiyotiga xizmat qiladi.

O'zbekiston qishloq turizmini rivojlantirish uchun katta salohiyatga ega mamlakatlardan biridir. Respublikamizning tog'li hududlari, ekologik toza qishloqlari, milliy urf-odatlar va boy madaniy merosi xorijiy va mahalliy turistlarni jalb qilmoqda.

Xususan:

Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlaridagi tog'li hududlar;
Samarqand va Buxorodagi tarixiy qishloqlar;
Farg'ona vodiysidagi hunarmandchilik markazlari;
Xorazm va Qoraqalpog'istondagi milliy madaniy maskanlar
qishloq turizmini rivojlantirish uchun katta imkoniyatlarga ega.

So'nggi yillarda davlat tomonidan turizm sohasiga katta e'tibor qaratilmoqda. Turizm infratuzilmasini rivojlantirish, mehmon uylarini tashkil etish va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha qator islohotlar amalga oshirilmoqda.

Qishloq turizmi iqtisodiyotning turli tarmoqlariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Eng avvalo, mahalliy aholining daromadi oshadi va hudud iqtisodiyoti faollashadi.

Iqtisodiy ahamiyati:

yangi ish o'rinlari yaratiladi;
xizmat ko'rsatish sohasi rivojlanadi;
mahalliy mahsulotlarga talab ortadi;
hududga investitsiyalar jalb qilinadi.

Ijtimoiy ahamiyati:

aholining turmush darajasi yaxshilanadi;
milliy qadriyatlar saqlanadi;
yoshlarning ish bilan bandligi ta'minlanadi;
ichki migratsiya kamayadi.

Shuningdek, qishloq turizmi ekologik madaniyatning shakllanishiga ham xizmat qiladi.

Muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari

Qishloq turizmini rivojlantirish jarayonida ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan:
infratuzilmaning yetarli emasligi;
xizmat ko'rsatish sifati pastligi;
reklama va marketingning sustligi;
malakali kadrlar yetishmasligi;
xorijiy tillarni biluvchi mutaxassislarining kamligi.

Mazkur muammolarni hal qilish uchun:

zamonaviy infratuzilma yaratish;

aholining turizm bo'yicha bilimini oshirish;
xorijiy tillarni o'qitishni kuchaytirish;
raqamli marketingdan samarali foydalanish;
davlat va xususiy sektor hamkorligini rivojlantirish zarur.

XULOSA

qilib aytganda, qishloq turizmi hududiy bandlikni oshirishning samarali yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu soha orqali yangi ish o'rinlari yaratiladi, aholi daromadi oshadi va hududlarning iqtisodiy rivojlanishi ta'minlanadi.

O'zbekistonning boy tabiiy va madaniy salohiyati qishloq turizmini rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Shu sababli mazkur sohaga zamonaviy yondashuvlarni joriy etish, infratuzilmani rivojlantirish va aholining turizm madaniyatini oshirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Kelgusida qishloq turizmini yanada rivojlantirish orqali hududlarda bandlikni ta'minlash, kambag'allikni kamaytirish va iqtisodiy taraqqiyotni jadallashtirish mumkin.

References:

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2022. – 416 b.
2. O'zbekiston Respublikasining “Turizm to'g'risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2019.
3. Rasulov A. Turizm iqtisodiyoti. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2020. – 284 b.
4. Xolmatov N. Qishloq turizmini rivojlantirish istiqbollari. – Toshkent: Fan, 2021. – 198 b.
5. To'xtayev A. Ekoturizm asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2018. – 240 b.
6. Abdurahmonov Q. Mintaqaviy iqtisodiyot. – Toshkent: Innovatsiya, 2019. – 356 b.
7. UNWTO Tourism Highlights. – Madrid, 2021.
8. www.uzbektourism.uz
9. www.lex.uz
10. www.stat.uz